

[Erik Appel.]

Jeg anerkender indledende, at den højtærede Undervisningsminister har grebet ændrende ind i det nedsatte Ungdomsudvalgs Forslag paa to væsentlige Punkter, nemlig i Fordringen om, at Højskolernes og Landbrugsskolernes Undervisningsplaner forud skulde indsendes til Godkendelse, og i Forslaget om, at Staten skulde oprette Højskoler, altsaa ligefrem være eksempelgivende i det hidtil frie Højskolearbejde. Jeg kunde ønske, at den højtærede Minister havde draget den fulde Konsekvens af det sidstnævnte og havde frafaldet Udvalgsbetænkningens Ønske om, at Staten skal godkende en ny Højskoles Beliggenhed og Betimelighed. Det er ikke Kilometerafstanden mellem Højskolerne, der er bestemmende for deres Trivsel, men i Virkeligheden ofte saa ubestemmelige Faktorer, at ingen Magt kan gribe regulerende ind.

Nogen ligefrem Konkurrencegrund til at lægge en Højskole tæt op ad en anden er ikke kendt siden Striden mellem de bjørnbakske og gammelgrundtvigske Skoler paa Aarhusengen, og noget lignende kan næppe ventes nu om Dage, hvor Tidsaanden snarere er karakterudjævnende, men skulde en lignende Kamp rejse sig paa en Egn, vilde jeg snarest ønske Egnen til Lykke dermed. Jeg vil med dette have tilkendegivet en Henstilling til Administrationen om at trække sin Fordring om bestemmende Indflydelse paa en Højskoles og Landbrugsskoles Beliggenhed og Betimelighed tilbage.

Den næste Ændring, jeg skal fremsætte Ønske om, gælder Statskonsulentstillingen. Jeg er enig med den foregaaende Taler i, at der er henlagt for meget til denne Embedsmand. Det er mig bekendt, at Stillingen er oprettet paa Normeringsloven for et Aar siden, hvilket dengang undgik min Opmærksomhed, men da Pladsen ikke er besat, kan der uden Krænkelse af nogen Person ske en Ændring i Statskonsulentens Omraade. Der er, mig bekendt, ingen Indsigelse rejst mod Statskonsulentstillingen fra ledende Side inden for de fire andre Ungdomsskoleformer, men udelukkende fra Folkehøjskolens Mænd. Til denne Indsigelse kan jeg fuldt ud slutte mig. Folkehøjskolen er den frieste Skoleform i vort Land. Den bør ogsaa have det friest mulige Tilsyn, baaret af den højest mulige Forstaaelse. Nu finder jeg det lidet sandsynligt, at der til enhver Tid vil være en Mand til Raadighed som Statskonsulent, der forener en virkelig personlig Indlevethed i Folkehøjskolens Væremåde med en stærk Optagethed af og Forstand paa de øvrige Ungdoms-

skolers Virkemaade, især den saakaldte Ungdomsskole. Den sidste alene kræver som delvis ny Skoleform en Optagethed og et Initiativ, som kan give en Statskonsulent nok at bestille. Jeg fremsætter derfor det Ønske, som jeg har Grund til at mene at den samlede Folkehøjskole og Landbrugsskole gerne vil slutte sig til, at Tilsynsstillingen fra Administrationens Side opretholdes, som den hidtil har været, maaske med en nærmere Bestemmelse om, at den tilsynsførende for Højskoler og Landbrugsskoler skal være en Mand, der enten har arbejdet personligt i Højskolen eller har nær Forbindelse med den.

Den tredje Ændring, jeg skal fremsætte Ønske om, gælder Højskoleraadet. Der er inden for Højskolen Meningsforskel om dets Betimelighed, men dog ingen afgjort Modstand mod det, saafremt der kan ske en Ændring med Hensyn til Udnævnelsesmaaden. Efter baade Ungdomsudvalgets og den højtærede Ministers Forslag skal de 5 Medlemmer af Raadet alle udpeges af Ministeren. Det vil være Ministeren bekendt, at man inden for Højskoler og Landbrugsskoler har søgt at finde en Form for direkte Valg af Højskoleraadet, men at Forsøgene strandede paa Vanskelighederne ved en ligelig Fordeling af Medlemmerne i Raadet mellem de forskellige Højskoleretninger. Jeg skal ikke her ved første Behandling fremsætte et bestemt Forslag, men blot henstille, at Sagen tages op til Overvejelse og ny Drøftelse i det Udvalg, som jeg gaar ud fra vil komme. Som yderligere Motivering ønsker jeg at udtale, at jeg finder det mest overensstemmende med Folkestyrelsens Idé, at Højskoler og Landbrugsskoler selv vælger deres Repræsentanter.

Den fjerde Ændring, jeg i Henhold til mine indledende Bemærkninger kunde ønske, vedrører Bestemmelserne om Vederlaget for et Højskoleophold og Elevens eget Bidrag dertil. Jeg ønsker Bestemmelsen om Betalingen henlagt til Højskoleraadet og Bortfald af Kravet om specificeret Angivelse fra Elevens Side af Tilvejebringelse af hans eget Bidrag. En Erklæring om, at det er til Stede, maa være nok. Jeg kender intet Eksempel paa, at en Elev har unddraget sig at betale det skyldige Beløb, og jeg finder det derfor smukkest, at det værende Tilidsforhold i den Henseende respekteres.

Med disse fire Forslag til Ændringer har jeg berørt Forholdet mellem Administrationen og Højskolen ud fra de derom fremsatte indledende Bemærkninger.

Mine øvrige Ønsker om Ændringer er af mere konkret begrundet Art. Udvalgets